

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 50 · 14. februar
Sesjonen 2022–2023

Møte tirsdag den 14. februar 2023 kl. 10

President: Morten Wold

Dagsorden (nr. 50):

1. Innstilling fra Stortingets presidentskap om regulering av lønnen for Høyesteretts medlemmer (Innst. 166 S (2022–2023))
2. Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2023–2032 (Innst. 170 S (2022–2023), jf. Meld. St. 5 (2022–2023))
3. Referat

Presidenten [09:59:37]: Representantene Svein Harberg, Ragnhild Male Hartviksen, Marianne Sivertsen Næss, Siri Gåsemyr Staalesen, Rasmus Hansson, Lisa Marie Ness Klungland, Mímir Kristjánsson, Alfred Jens Bjørlo, Mahmoud Farahmand og Grete Wold, som alle har vært permittert, har igjen tatt sete.

Den midlertidig fritatte vararepresentanten for Vest-Agder, Eivind Drivenes, har igjen tatt sete.

Følgende innkalte vararepresentanter tar nå sete:

For Aust-Agder: Ramani Nordli og Kenneth Engvoll Løland

For Vest-Agder: Aase Marthe J. Horrigo

Representanten Kristin Ørmen Johnsen vil framsette et representantforslag.

Kristin Ørmen Johnsen (H) [10:01:03]: Jeg har gleden av å framsette et representantforslag fra Erlend Svardal Bøe, Guro Angell Gimse, Olve Grotle, Lene Westgaard-Halle, Tone Wilhelmsen Trøen og meg selv om å skape mer innovasjon i kommunal omsorgssektor.

Presidenten [10:01:16]: Representanten Liv Kari Eskeland vil framsette et representantforslag.

Liv Kari Eskeland (H) [10:01:41]: På vegner av representantane Ove Trellevik, Helge Orten, Olve Grotle, Bård Ludvig Thorheim og meg sjølv har eg gleda av å setja fram eit representantforslag om ny gjennomgang av regelverk for transport av farleg last på ferjer.

Presidenten [10:01:56]: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:02:06]

Innstilling fra Stortingets presidentskap om regulering av lønnen for Høyesteretts medlemmer (Innst. 166 S (2022–2023))

Stortingspresident Masud Gharahkhani (A) [10:02:22]: Presidentskapet legger med dette fram

Innst. 166 S for 2022–2023, om regulering av lønnen for Høyesteretts medlemmer. Innstillingen er enstemmig. Høyesteretts lønn fastsettes årlig av Stortinget med virkning fra 1. oktober året før.

Etter at lønnen til dommerne i Høyesterett ble løftet betydelig i 2007, har Stortinget lagt til grunn at lønnsutviklingen for høyesterettsdommere bør følge nivået og lønnsutviklingen i det øvre sjikt av statlige lederlønnin-ger. I samsvar med tidligere praksis har presidentskapet særlig vektlagt den faktiske lønnsutviklingen for lederne i statens lederlønnssystem året før og lønnsutviklingen for dommerne i første og annen instans. I tillegg har presidentskapet merket seg lønnsoppgjøret i privat og offentlig sektor samt oppgjøret for stortingsrepresentanter og regjeringens medlemmer.

Presidentskapet har også merket seg at fem høyesterettsdommere vil gå av for aldersgrensen ved 70 år i løpet av de neste tre årene. Lønn er bare ett av flere forhold som påvirker rekrutteringen til Høyesterett. Presidentskapet mener at lønnsnivået og praksisen med å lønnsjustere ivaretar at Høyesterett kan rekruttere de dyktigste og mest erfarne juristene fra privat og offentlig sektor, herunder tingrettene og lagmannsrettene.

Jeg viser ellers til merknadene og anbefaler presidentskapets enstemmige tilråding i innstillingen.

Presidenten [10:03:39]: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1.

Sak nr. 2 [10:03:45]

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2023–2032 (Innst. 170 S (2022–2023), jf. Meld. St. 5 (2022–2023))

Presidenten [10:03:58]: Etter ønske fra utdannings- og forskningskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Maren Grøthe (Sp) [10:04:37] (ordfører for saken): Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning er et viktig styringsdokument. Den vi har til behandling i Stortinget i dag, er den tredje i rekken, lagt fram med et mer alvorlig og annerledes bakteppe enn de to forrige. Som sakens ordfører vil jeg innledningsvis takke komiteen for samarbeidet og sektoren for å ha vært aktive i høringsrundene vi har hatt.

Komiteen er i overveiende grad enig om de lange linjene. Vi mener at kunnskap er nødvendig for å møte de samfunnsutfordringene vi står overfor. Langtidsplanen skal være et verktøy som bidrar med langsiktige, prioriterte satsinger, som gir forutsigbarhet til forsknings- og utdanningsmiljøene og en bedre koordinert politikk for å møte de behovene vi har framover. Derfor slår vi fast at 3-prosentmålet er viktig.

Komiteen samler seg om de tre overordnede målene og deler ambisjonene på flere av de prioriterte områdene. Komiteen slutter enstemmig opp om innføringen av målrettede samfunnsoppdrag som et nytt virkemiddel i forskningspolitikken og ønsker også i fellesskap å understreke verdien av den grunnleggende forskningen, kvalitet og tilgjengelighet i høyere utdanning, arbeidsvilkårene til forskere, internasjonalisering og universell utforming i innstillingen.

Jeg er også glad for at en enstemmig komité stiller seg bak forslaget knyttet til satsingene framover på høyere yrkesfaglig utdanning. For øvrig viser jeg til komiteens og partienes merknader i innstillingen.

Jeg vil så gå over til å kommentere Senterpartiets standpunkt i saken. Senterpartiet ser på forskning og utdanning som nøkkelen til et bærekraftig velferdssamfunn med utvikling og vekst.

I den langtidsplanen vi legger fram nå, videreføres i stor grad de tidligere prioriteringene, og vi løfter samtidig inn noen nye. Der ønsker jeg særlig å framheve samfunnssikkerhet og beredskap, helse, tillit og fellesskap.

For første gang omtales også høyere yrkesfaglig utdanning i en langtidsplan. Det etterlyste vi forrige gang, og det er vi glad for at nå har kommet på plass.

Jeg opplever at flere prøver å framstille det som om det er større avstand mellom partiene i denne saken enn det egentlig er. Det vil jeg advare mot. Realiteten er at det i hovedsak er bred enighet på tvers av partiene. Det er bra, for det skaper forutsigbarhet og sender tydelige signaler til dem som nå skal sette denne planen ut i livet.

I innstillingen og i mediene løfter flere partier med varme ord fram at bl.a. opptrappingsplanen skulle vært på plass. De varme ordene reflekterer ikke at vi står i en annerledes økonomisk situasjon nå enn på flere tiår, og at heller ikke disse partiene selv har dekning for dette i egne alternative budsjett. Kritikken faller dermed litt på sin egen urimelighet. Sannheten og realiteten er at regjeringen til tross for en krevende budsjettsituasjon har prioritert å opprettholde et høyt nivå på bevilgningene til forskning og innovasjon i 2023, med en nominell økning i bevilgningene over Kunnskapsdepartementets budsjett. Dette er i kontrast til f.eks. Høyres alternative budsjett, hvor man legger inn et ABE-kutt som ville tatt flere hundre millioner kroner ut av sektoren.

Totalt sett står vi i en ny tid. Min generasjon vil måtte møte mange utfordringer framover, med en ny sikkerhetspolitisk situasjon, økonomiske samfunnsutfordringer, demografiske endringer og en avgjørende klimakrise. Kunnskap gjennom forskning og høyere utdanning vil bli helt avgjørende for at vi skal gå disse utfordringene i møte. Denne langtidsplanen vi diskuterer i dag, reflekterer nettopp dette, for dette er problemer vi skal løse sammen i årene framover.

Lise Selnes (A) [10:08:53]: Ja, verden er annerledes. Nettopp derfor er langtidsplanen for høyere utdanning og forskning viktigere enn noen gang. Selv uten de forpliktende økonomiske opptrappingsplanene er denne planen viktig, for den peker ut en retning. Alle økonomiske bidrag til denne planen skal uansett vedtas i de årlige budsjettene framover.

Arbeiderpartiet anerkjenner at forskning er langsiktig. Akutte kriser her og nå løses ikke av forskning som gjennomføres av en forskningsgruppe i dag eller i morgen. Forskningens langsiktighet og forskningens frie rolle er vesentlig for å løse dagens utfordringer slik som vi kjenner dem – og morgendagens utfordringer, som vi ikke vet om ennå.

Vi har likevel en forståelse av det framtidige utfordringsbildet som er reflektert i langtidsplanen. Planen peker ut seks tematiske prioriteringer som det er bred enighet om:

- hav og kyst
- helse
- klima, miljø og energi
- muliggjørende og industrielle teknologier
- samfunnssikkerhet og beredskap
- tillit og fellesskap

Innenfor disse tematiske prioriteringene kreves det brede, frie forskningssatsinger gjennom grunnforskning. Det kreves også anvendt forskning opp mot næringsliv og offentlig sektor. Begge deler skal være langsiktige, og begge deler er avhengige av hverandre.

Vi skal ikke tenke så instrumentelt at all forskningsaktivitet er knyttet opp mot et helt konkret tema som er definert av oss politikere. Vi vet jo at forskning og forskersamfunnet dreier seg om mye mer enn dette. Forskning dreier seg om formidling som skaper et opplyst samfunn av medborgere. Det dreier seg om humanistiske verdier og dannelse som gjør oss til et kulturelt kompetent samfunn der vi er i stand til å ha et godt og meningsfylt liv sammen, til tross for ulike historier og meningsforskjeller. Forskning dreier seg også om å få ny kunnskap på områder der vi ikke kjenner alle spørsmålene og utfordringene som vil møte oss i framtiden. Samtidig må vi kunne tillate oss å ha målrettede deler av

forskningen for å løse de store samfunnsutfordringene vi kan identifisere akkurat nå.

Av åtte milliarder mennesker på jorda er Norges befolkning fem millioner. Norge er en promille av Europa. Europa er 10 pst. av verden. Det er umulig å nå målene i langtidsplanen ved å være introvert. De store utfordringene løser vi best sammen – i Europa, i verden. Derfor er det avgjørende å legge til rette for å delta i EUs forskningsprogrammer. Det er avgjørende å ha systemer som gjør det mulig for norske studenter å studere i utlandet, og for utenlandske studenter å studere her. Vår identitet, vår plass i verden, lar seg ikke definere eller settes i kontekst dersom vi ikke er en del av internasjonal forskning i alt vi gjør.

I en tid med krig, demografiske utfordringer og økonomisk ustabilitet er det for denne komiteen og for denne planen viktig å dvele ved de to viktigste verktøyene denne planen har. Jeg sender min respekt – og i dagens anledning også kjærlighet – til de ansatte i UH-sektoren, forskere og studenter. Uten disse: ingenting. Studenter skal møte forskningsbasert utdanning av høy kvalitet uavhengig av hvor de studerer. Lik rett og like muligheter til utdanning er et fundament for demokrati og velferd. Forskere skal ha gode karriereveier, og arbeidet med ny UH-lov må stramme inn på midlertidighet.

Jeg vil nevne en gruppe til i UH-sektoren, en gruppe som sjelden får oppmerksomhet: de administrativt ansatte. Det er de som får hjulene til å gå rundt, men ofte blir administrasjonen hoggestabbe når endringer som vi politikere bestemmer, skal implementeres.

Til slutt: Summen av alle de momentene jeg løfter fram i dette innlegget, peker mot en av prioriteringene i langtidsplanen: tillit og fellesskap. Mange land preges av økende nasjonalisme, populisme og polarisering. Derksom vi legger til rette for en økende ulikhet som kan tære på vår samfunnsorden nasjonalt og internasjonalt, vil de andre krevende utfordringene få liten verdi. Gjennom forskning og gjennom utdanning må tillit og fellesskap være grunnmuren i politikktutviklingen framover.

Kari-Anne Jønnes (H) [10:14:17]: «Mindre fremragende, mindre miljøvennlig og mer introvert.» Det er det jeg vil kalle en tydelig tilbakemelding fra et av landets fremste fagmiljøer.

Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning er et viktig verktøy for å lykkes med håndteringen av de store samfunnsutfordringene vi står overfor, og behovet for langsiktighet og forutsigbarhet. Gjennom to langtidsplaner la Solberg-regjeringen grunnlaget for sterk satsing på norsk forskning og høyere utdanning og opprettholdt 1 pst. av BNP-målet.

I 2019 uttrykte Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV i merknads form et ønske om en mer tydelig og forpliktende plan, basert på det de mente var en tverrpolitisk

enighet om å se innsatsen for forskning og utdanning i et langsiktig perspektiv. Det synes nå som om partiene har forlatt den enigheten.

Høyre har høye ambisjoner for norsk forskning og høyere utdanning:

- Vi ønsker at våre fremste fagmiljøer skal fortsette å styrke sine posisjoner internasjonalt og bidra til å utvikle sterke fagmiljøer her hjemme.
- Vi ønsker å se andelen Norge henter hjem i de europeiske forskningsprogrammene, øke ytterligere, fra fantastiske 3,26 pst., som langt overstiger forventningene.
- Vi ønsker at flere sentre for fremragende forskning, innovasjon og utdanning løfter kunnskapen på sentrale områder til nye nivåer.
- Vi ønsker at institusjonene utvikler fagmiljøer og studiesteder av høy kvalitet som samarbeider tett med næringsliv og samfunnsliv.

Vi vet at skal vi oppnå det, må satsingen på fremragende miljøer videreføres og styrkes, ikke svekkes. Dessverre er denne planen et steg i feil retning.

Det er bra at målet om styrket konkurransekraft og innovasjonsevne er videreført fra Solberg-regjeringens planer. Satsing på kunnskap og forskning er grunnlaget for å skape framtidens nye, grønne og lønnsomme arbeidsplasser og en mer effektiv offentlig sektor. Høy kvalitet i utdanning og forskning er en forutsetning for et velfungerende arbeids- og næringsliv og en fortsatt stabil utvikling av det norske velferdssamfunnet. Det tar tid å utvikle kunnskap. Derfor er det avgjørende å ha et langsiktig perspektiv og vilje til å investere i forskning.

Områder der vi som nasjon har naturlige fortrinn, må prioriteres, slik at vi kan bidra til å løse morgendagens store utfordringer, samtidig som vi skaper arbeidsplasser som bidrar til skatteinntekter over hele landet. Det handler om politisk vilje og evne.

Vi må i langt større grad enn regjeringen legger opp til, ta inn over oss at vi er et lite land i en stor verden. Det internasjonale samarbeidet må styrkes, ikke svekkes. Bare slik kan vi fortsatt hevde oss på sentrale områder for framtiden. Vi kan ikke risikere at fagmiljøene våre forvitrer og ender i fragmenterte satsinger som distriktspolitiske virkemidler. God kunnskapspolitik er god distriktspolitikk, men distriktspolitikk er ikke nødvendigvis god kunnskapspolitik.

Tilgjengeliggjøring av kunnskap og kompetanse for miljøer er viktig. Det samme er å sikre at utdanning av høy kvalitet er tilgjengelig for alle uavhengig av alder, livssituasjon og bosted. Bare slik kan vi sikre bedriftene tilstrekkelig og tilpasset arbeidskraft.

Vi oppnår mindre av dette dersom langtidsplanen svekkes som styringsverktøy. Det gjør den dersom det ikke finnes en tydelig plan og forpliktelse om finansier-

ing, og dersom sektordepartementene kutter i sine forskningsbevilgninger og overlater ansvaret til Kunnskapsdepartementet.

Langtidsplanen kan på sitt beste vise retning for Norges forskningsinnsats og ambisjoner, men det må være en rød tråd i både tildelingsbrev, oppdrag og finansiering. Den må være en del av en helhetlig satsing på forskning og høyere utdanning.

Regjeringens prioriteringer setter sektoren i en posisjon med stor politisk usikkerhet og risiko og mangel på insentiv for utvikling i årene som kommer. Høyre mener fortsatt det vi mente i regjering, nemlig at langtidsplanen skal være et av de viktigste verktøyene for koordinering av politikken for forskning og høyere utdanning. De overordnede målene og langsiktige prioriteringene i langtidsplanen bør samsvare godt med prioriteringene i det europeiske forskningssamarbeidet. Våre forslag bidrar til det.

Dermed har jeg tatt opp forslagene vi er med på.

Presidenten [10:19:14]: Representanten Kari-Anne Jønnes har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Himanshu Gulati (FrP) [10:19:28]: Her ligger det en lapp hvor det står «Happy Valentine's Day, statsråd» og et hjerte. Den var sikkert ikke til meg, men det var en hyggelig lapp og en fin måte å starte dagen på.

Vi diskuterer en viktig sak, og det har vært en glede å behandle denne saken. Det er et veldig viktig felt og et viktig dokument vi behandler og skal vedta, som er et styringsverktøy som skal gi forutsigbarhet for forskningssektoren over lengre tid, men det handler om så mye mer. Den forskningen vi gjør, enten det skjer i høyere utdanningsinstitusjoner, i bedrifter eller andre steder i Norge, er en investering i den kunnskapen som skal gi oss flere bein å stå på, og som skal gi grunnlag for ny innovasjon og ny teknologi som forhåpentligvis kan bidra til økt verdiskaping og skape arbeidsplasser og eksportgoder for Norge i årene som kommer. Det er den investeringen vi gjør i forskningen nå, som vi – som økonomi og samfunn – skal høste frukter av senere. Jeg er derfor veldig stolt av den kraftige satsingen som Fremskrittspartiet var med og sørget for i den borgerlige regjeringen, hvor det virkelig ble gjort en kraftsatsing på forskning.

I tillegg til at den er en investering i framtidens kunnskap og verdiskaping, har denne forskningen en viktig oppgave i å løse de store utfordringene vi står i i dag. Jeg er derfor glad for at vi har fått med helse som et eget tema – det er et område hvor vi trenger nye løsninger og ny kunnskap – og ikke minst energispørsmål. Fremskrittspartiet foreslår derfor at det skal legges til rette for f.eks. økt satsing på kjernekraft i årene framover, slik at vi får mer kunnskap om andre former for

energi. Vi er en energisupermakt, men vi må ikke begrense oss til de løsningene vi har hatt de siste par tiårene.

Et annet tema som er viktig for Fremskrittspartiet å ta opp, er ytringsfrihet i akademien. Det tar vi også for oss i saken og i innstillingen. Det har vært fokusert mye på dette de siste par årene. Vi er bekymret for at et ensidig tankegods i forsknings- og utdanningsmiljøer kanskje kan begrense hva slags temaer det forskes på og selektering av både problemstillinger og resultater. Vi mener derfor at dette må tas tak i, slik at det er stor takhøyde. Vi har bl.a. sett undersøkelser hvor mange akademikere sier at de har latt være å ta tak i temaer av bekymring for reaksjoner fra kollegaer, og den typen holdninger og selvsensur kan ikke høre hjemme i akademien. Derfor har vi tatt opp dette temaet.

Så har vi også fokusert på et annet tema, og det er pengebruken innenfor forskning. Forskning er en viktig investering, men vi mener at det er rom for mer fornuftig pengebruk. Dette var også holdninger som bl.a. kom fram i høringen, hvor det ble stilt spørsmål fra enkeltaktører om hvorvidt vi får god nok forskning ut av hver krone som brukes. Jeg har i mediene og i andre sammenhenger tatt opp flere eksempler på det jeg mener er særforskningsprosjekter, nisjeforskningsprosjekter, som jeg har vanskeligheter med å se at bidrar til økt verdiskaping og arbeidsplasser i framtiden, og som jeg derfor tror kanskje ikke hadde vært det offentliges jobb å finansiere. Derfor er det også viktig at vi får en debatt om pengebruken og om det er mulig å innrette den på en mer fornuftig og smartere måte.

Jeg vil selvsagt ta opp de forslagene som Fremskrittspartiet har i saken.

Presidenten [10:23:38]: Da har representanten Himanshu Gulati tatt opp Fremskrittspartiets forslag i saken.

Freddy André Øvstegård (SV) [10:23:56]: Vi står overfor store oppgaver i tiden som kommer. Norsk økonomi må omstille seg fra å være en økonomi som er avhengig av fossil energi, til å bidra inn i det grønne skiftet og nå Norges og verdens klimamål. Vi skal både kutte utslipp, ta vare på natur, skape verdier og trygge velferden framover.

Heldigvis har vi et godt utgangspunkt her i Norge. Vi har verdensledende fagfolk og kompetanse som skal gå foran i omstillingen. Likevel, om vi skal lykkes med det grønne skiftet og de andre store samfunnsutfordringene framover, er vi avhengige av å mobilisere hele samfunnets ressurser, og da er forskning og utvikling en nøkkel.

Allerede i dag er forskning og utvikling banebrytende på mange områder i Norge, men vi må gire opp enda flere hakk for å komme i mål. Vi ser f.eks. i USA, med In-

flation Reduction Act, hvordan de føderale myndighetene satser massivt på forskning og utvikling for nye grønne næringer og energi, og tilsvarende med EUs Green Deal og Horisont Europa, hvor Norge kan delta selv. Konkurransen globalt spisser seg til, så hvis vi skal bruke våre konkurransefortrinn og bli et foregangsland for klimaet, må vi gjøre enda mer, for vi har ikke råd til å stå igjen på perrongen når omstillingstoget går.

Det er noe av bakgrunnen for hvorfor denne tiårsplanen for forskning og høyere utdanning er så viktig. Den skal peke ut rammer og retning for hvordan forskning og høyere utdanning skal bidra i omstillingen. Derfor er jeg veldig glad for at vi, med SV som ivrig pådriver, har funnet brede løsninger som vil stå seg, fordi en så stor sektor som driver med noe så grunnleggende langsiktig som forskning og utdanning, trenger forutsigbarhet og at vi sammen har blitt enige om å gjøre denne langtidsplanen både grønnere og mer forpliktende. Et bredt flertall går sammen om å tydeliggjøre miljøprofilen i planens tematiske prioriteringer gjennom å framheve fornybar energi som særlig prioritert. Vi slår tydelig fast at planen skal bidra til å nå Norges og verdens klimamål.

Kanskje aller viktigst er det likevel at vi utvider med nye målrettede samfunnsoppdrag innen grønn omstilling og verdiskaping. Regjeringen foreslo å teste ut målrettede samfunnsoppdrag for å styre innsats innenfor flere sektorer og anvende forskning og kunnskap bedre for å løse noen konkrete utfordringer i samfunnet. Det er veldig i tråd med SVs tenkning, men vi savnet at langtidsplanen og samfunnsoppdragene svarte ut den største utfordringen for vår tid, nemlig omstilling for å nå klimamålene, skape nye verdier og utvikle velferden framover. Det har vi fått på plass nå.

SV er enig med Arbeiderpartiet og Senterpartiet om å utvikle flere nye oppdrag for grønn omstilling og verdiskaping, og arbeidet med det første skal starte umiddelbart og handle særlig om sirkulærøkonomi, bærekraftig forvaltning av natur og digital omstilling. Det gjør denne langtidsplanen grønnere, ikke bare gjennom mål, men også gjennom handling, og det gjør planen mer forpliktende, for da vet sektoren at det vil komme prioritet og ressurser for å støtte opp om det tydelige samfunnsoppdraget, i tillegg til de to opprinnelige.

Det er helt klart at denne endelige planen vi har kommet sammen om på Stortinget, er mer forpliktende enn utgangspunktet. Selv om SV gjerne skulle hatt enda tydeligere forpliktelser, er vi glade for å ha vært pådriveren bak å gjøre den bedre. Komiteen sier det er samstemt at det offentlige ressurser bevilget til forskning og utvikling skal opp til 1 pst. av bruttonasjonalproduktet, og at planens mål og prioriteringer skal følges med midler, både med ny tilføring av ressurser og ved priorite-

ring av eksisterende ressurser i sektoren. Det gir tydeligere rammer for sektoren å forholde seg til, og det forplikter regjeringen til å følge opp målene med handling.

I tillegg sier det rød-grønne flertallet at andelen grunnfinansiering av forskning og høyere utdanning skal økes i perioden, og at antallet tellekanter skal ned. Det er viktig i seg selv for å sikre fri forskning, og det er enda en forpliktelse på rammer og finansiering. Sammen med tydelige signaler for bl.a. Retur-EU og SkatteFUNN er summen av alle de forsterkningene vi har fått til i behandlingen her, en grønnere og mer forpliktende langtidsplan, og det er SV veldig glad for at vi har bidratt til.

Jeg tar opp de forslagene SV er med på.

Presidenten [10:28:44]: Da har representanten Freddy André Øvstegård tatt opp de forslagene han refererte til.

Hege Bae Nyholt (R) [10:28:51] (komiteens leder): Høyere utdanning og forskning er viktig. Ikke bare sørger utdanningsinstitusjonene for at vi har kvalifiserte fagfolk til samfunnets mange ulike oppgaver og utfordringer, de er også viktige arenaer for danning, nytenkning og kritisk tenkning.

I dag, i en urolig og for veldig mange mennesker farlig verden, er det viktigere enn noen gang at vi har arenaer for å møtes, diskutere, lære av hverandre og stille spørsmål ved vedtatte sannheter og autoriteter. Fagskoler, høyskoler, universiteter og campuser er nettopp slike arenaer. Men for å sikre den frie samtalen, forskningen og akademisk frihet trengs trygghet, og Rødt er dypt bekymret for den utstrakte bruken av midlertidige ansettelser i academia. Derfor har vi løftet opp dette spørsmålet nettopp i kapitlet om akademisk frihet i langtidsplanen.

Vi er nødt til å sikre at våre forskere ikke bruker tid og kapasitet på å bekymre seg for hvor lønnen skal hentes neste gang forskningsmidlene tar slutt. Vi må investere i et kunnskapssamfunn, og det gjør vi både gjennom å vedta langsiktige rammer og planer – for det tar tid å forske – og gjennom å sikre forutsigbarhet for de ansatte og gi dem gode rammer. Vi må sikre at studentene kan være studenter.

I dag har sønnen min bursdag, han blir 13 år – og gratulerer med det. Det er kanskje sju år til han skal begynne på en eller annen form for utdanning. Jeg håper at han slipper å bo hjemme på gutterommet for å ha råd til det. Jeg håper at vi vil ha muligheten til å ha heltidsstudenter i framtiden. Vi må sørge for nok stipend til å leve av, vi må sørge for nok boliger til å bo i, vi må sørge for at våre studenter i dag og i framtiden har tid til å være studenter. Sånn investerer vi i framtiden og i den kapitalen vi trenger for å endre samfunnet. Vi må også sørge for at

alle studenter har tilgang til alle utdanningsinstitusjoner. Derfor er universell utforming viktig.

Vårt samfunn mangler fagfolk i en rekke viktige roller i samfunnet. Dette blir gjentatt om og om igjen. Det omtales som en kompetansekriser, og det er det kanskje. Både fagbevegelsen og næringslivet slår alarm, og det er noe vi må ta på alvor. Derfor er det gledelig at fagskolen omtales i denne langtidsplanen, men det er ingen hemmelighet at Rødt mener det må satses mer og kraftigere på fagskolesektoren enn det som gjøres i dag, og det kommer vi til å fortsette å jobbe for. Vi har også foreslått at man skal satse på å utdanne flere sykepleierprofesjoner og at vi skal sikre at Kommune-Norge har de fagfolkene vi trenger. Samtidig ser vi også behovet for at man skal utvikle ny teknologi og nye måter å jobbe på.

Vi er nødt til å øke farten i det grønne skiftet, vi er nødt til å ta på alvor den natur- og klimakrisen vi står i, men vi må gjøre det varsomt, sånn at vi ikke i vår iver etter å finne nye både energikilder og næringskilder gjør skade. Derfor er det godt å se at vi i komiteen har kunnet enes om mye. Samtidig har Rødt i denne sammenheng valgt å gå inn i forslaget fra Høyre, Venstre og Framskrittspartiet, fordi det samsvarer i størst grad.

Vi har alt å tjene på å satse på hodene til folk. Det er kunnskapen i hodene og erfaringene i hendene som driver samfunnet framover.

Abid Raja (V) [10:33:09]: Den hjertelappen til statsråden hvor det står Happy Valentine's Day får jeg kanskje la være her. Det er veldig fint.

Vi er glade i forskning og høyere utdanning – noen av oss elsker også det. For Venstre er kvalitet i forskning og høyere utdanning det overordnede målet for arbeidet med langtidsplanen, og vi tror det oppnås best når forskningen er fri, når institusjonene har selvstyre, og når vi gir universitets- og høyskolesektoren, instituttsektoren og andre forskerdrivne aktører i næringslivet forutsigbare rammer og rom til å utforske.

Med dette utgangspunktet er Venstre skuffet over at regjeringen i denne langtidsplanen vanner ut målet om at Norge skal utvikle fagmiljøer av fremragende kvalitet. Sammen med Høyre foreslår vi derfor at det tredje overordnede målet i langtidsplanen fortsatt skal være å utvikle slike fagmiljøer i Norge.

Når det gjelder de tematiske prioriteringene, viser jeg til våre merknader i innstillingen, men jeg vil trekke fram én ting: Etter at Russland startet sin aggressive, offensive krig mot Ukraina for snart ett år siden, har verden forandret seg på en grunnleggende måte. Angrepet og trusselen fra autoritære regimer krever at vi tenker sikkerhet i alt vi gjør, også i forsknings- og høyere utdanningspolitikken. Da framstår det som litt underlig at regjeringen mener at Norge skal delta i internasjonalt

samarbeid om sikkerhetspolitiske fagområder med land vi ikke har et sikkerhetspolitisk samarbeid med. En skulle tro at det i dagens geopolitiske situasjon er viktig å være påpasselig med hvilke land man samarbeider om sikkerhetspolitiske fagfelt med og gir tilgang til skjermingsverdig informasjon.

Internasjonalt samarbeid er ellers veldig viktig for Norge som forskningsnasjon, og Venstre ønsker derfor å styrke norsk deltakelse i EUs programmer for forskning og innovasjon. Venstre er opptatt av å sikre forutsigbarhet og langsiktighet i Retur-EU og foreslår derfor at regjeringen skal utvikle en langsiktig politikk for norsk deltakelse i Retur-EU som gir norske forskere langsiktighet og forutsigbarhet rundt ordningen.

Venstre mener dessuten at den grunnleggende forskningen hadde fortjent større oppmerksomhet i langtidsplanen. Den grunnleggende forskningen er fundamentet i forskningssystemet og en forutsetning for å løse samfunnsutfordringene og for kunnskapsberedskapen vi har for å møte uventede utfordringer.

For Venstre er det viktig at denne langtidsplanen knytter Norges innsats innenfor forskning og høyere utdanning til et overordnet mål om å redusere klimagassutslipp og unngå konsekvensene av global oppvarming. Rapporten Klimakur 2030 viser en rekke mulige løsninger for å få ned utslipp. Venstre vil at Forskningsrådet følger opp Klimakur 2030 og peker på områder der norsk forskning kan bidra til å redusere utslipp av klimagasser. Derfor mener vi det er riktig at miljømessig bærekraft er et hovedmål for planen, og at klima, miljø og energi er pekt ut som en av de tematiske prioriteringene.

Når det derimot gjelder samfunnsoppdragene, mener vi at regjeringen burde ha prioritert et tydeligere og bredere mål knyttet til klima og energi. Venstre støtter innføringen av samfunnsoppdrag som virkemiddel i forskningspolitikken, da det kan bidra til å samle og koordinere norsk forskningsinnsats om noen viktige oppdrag for Norge framover. Men vi mener regjeringen legger opp til et for smalt tema når de peker på bærekraftig for framfor å løse klima- og energiutfordringene som det viktigste samfunnsoppdraget for Norge i årene fram til 2032.

Vi har sett at SV i prosessen har landet på at de vil støtte regjeringen i at bærekraftig for skal være et av norsk forsknings store oppdrag de neste ti årene, men SV mener at vi godt kan vente på at det skal utvikles et nytt samfunnsoppdrag om klima etter hvert. Det er SVs prioritering. Venstre mener at klima- og energiutfordringene haster langt mer, og skulle ønske Stortinget, også SV, hadde blitt enige om at disse samfunnsoppdragene skulle vedtas allerede nå. Det hadde vi fått til dersom SV hadde villet støtte forslagene fra Venstre og de

andre partiene. Men slik ble det ikke, og det er lite representanten fra SV har å skryte av med hensyn til at han har jobbet for å forbedre denne langtidsplanen, når man hadde muligheten til å stemme for de forslagene som faktisk hadde tatt de aktive grepene.

Statsråd Ola Borten Moe [10:38:25]: Happy Valentine's Day, ja! Det har vært mye kjærlighet i salen de siste tre kvarterene, så jeg tenkte jeg kunne prøve å bidra med litt stigning i programmet, Abid.

For å begynne der jeg tror vi alle sammen er enige: Det er et faktum at verden har endret seg drastisk, og det på svært kort tid. Jeg tror også dette bare kommer til å fortsette. Vi står med andre ord ved et tidsskille.

Forskning og høyere utdanning er selvsagt avgjørende viktig for å løse de samfunnsutfordringene vi står i nå – som før. Skal vi få til økt verdiskaping i privat og offentlig sektor og samtidig ha god kunnskapsberedskap for kriser som kan treffe oss, trenger vi forskning og høyere utdanning av høy kvalitet som er tilgjengelig der behovene finnes. Akademisk virksomhet er langsiktig og tverrgående. Det kan ta lang tid å få resultater, men når de kommer, berører de alle samfunnsområder. Derfor er jeg glad for at vi i dag får på plass en plan der vi er tydelige på hvor vi er, hvor vi skal, og hvordan vi skal komme dit.

Jeg vil takke komiteen for en grundig behandling av langtidsplanen. Jeg er glad for at det er bred enighet om verdien av å ha en langtidsplan i denne sektoren, og for at det er stor tilslutning til hovedtrekkene i målene og prioriteringene i planen.

La meg begynne med det viktigste, med de tre overordnede målene i planen: styrket konkurransekraft og innovasjonsevne, miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft og høy kvalitet og tilgjengelighet i forskning og høyere utdanning. Her er det betydelig kontinuitet fra forrige langtidsplan. Samtidig har vi gjort flere endringer. Samfunnssikkerhet og beredskap og helse har blitt egne prioriteringer.

En satsing på samfunnssikkerhet og beredskap er helt naturlig i den situasjonen verden er i nå. Det sier seg selv at vi må ha økt fokus på beredskap. Denne regjeringen har satset på forsvar og beredskap i stort. Det gjelder selvsagt også innenfor min sektor.

Fokusert på helse kommer etter mitt syn bare til å bli viktigere. Demografiendringene vi står overfor, som også helsepersonellkommisjonen senest slo fast, gjør at vi må tenke annerledes og utnytte folkene vi har best mulig til oppgavene vi møter framover. Jeg bruker å si at vi går tom for folk før vi går tom for penger.

Tillit og fellesskap er en ny prioritering som viderefører flere element fra tidligere planer, herunder forskning og kompetanse på offentlig sektor. Jeg vil trekke

fram dette fordi tillit og fellesskap er en viktig bærebjelke i det demokratiske samfunnet. Det er verdier vi må ta med oss i alt vi gjør, og i hvordan vi utformer vår egen politikk.

Så til noe som planen ikke inneholder, nemlig de økonomiske opptrappingsplanene. Det er det helt naturlige grunner til. Langtidsplanen er et prioriteringsverktøy der målene, hva vi skal oppnå, er det viktigste, og så vil de økonomiske oppfølgingene håndteres i de årlige statsbudsjettene på vanlig vis. Vi mener det blir ryddigst, spesielt i den økonomiske situasjonen landet nå er i.

Vi varsler også større strukturelle grep i langtidsplanen. Ett av dem er innføring av målrettede samfunnsoppdrag. Sånne samfunnsoppdrag er, enkelt sagt, ambisiøse prosjekt som kobler forskning med andre virkemidler for å løse vanskelige, men klart definerte, samfunnsproblem innenfor en gitt tidsfrist. EU har lansert sine «missions» gjennom Horisont Europa, og norske fagmiljø deltar aktivt der.

I tillegg foreslår regjeringen to samfunnsoppdrag: ett om bærekraftig før i havbruk og landbruk og ett om inkludering av barn og unge i utdanning, arbeidsliv og samfunnsliv. Jeg er glad for at flertallet slutter seg til de to foreslåtte samfunnsoppdragene. Flertallet mener samtidig at vi i den videre planperioden bør utvikle nye og målrettede samfunnsoppdrag innenfor grønn omstilling og vekst, og at ett av disse bør innrettes mot sirkulære løsninger og mer bærekraftig bruk av naturen og knytte det til digitalisering. Jeg vil komme tilbake til dette.

Vi varsler også en gjennomgang av helheten i forskningssystemet. Forskningen har over tid gjennomgått mange ulike endringer. Vi mener det er på tide å se på helheten. Her trekker planen opp flere spørsmål til diskusjon, f.eks. rollefordeling i sektoren og hvordan vi skal få opp andelen av næringslivets FoU-innsats.

Norge og verden står overfor store utfordringer i årene som kommer, men vi vet ikke sikkert hvordan dette skal løses. Vi vet likevel at norsk forskning og fagfolk utdannet ved norske universitet og høyskoler vil være viktige for hvordan Norge skal forholde seg til disse utfordringene. Denne langtidsplanen gir oss ikke løsningene, men gir et godt rammeverk for hvordan norsk forskning og høyere utdanning skal bidra til å finne dem.

Presidenten [10:43:27]: Det blir replikkordskifte.

Kari-Anne Jønnes (H) [10:43:40]: Langtidsplanen er et viktig verktøy for å lykkes med å håndtere de store samfunnsutfordringene og møte behovet for langsiktighet og forutsigbarhet. Støre-regjeringens plan er et steg bort fra intensjonene bak planen, som strekker seg

tilbake til Stoltenberg II-regjeringen. Gjennom to langtidsplaner la Solberg-regjeringen grunnlaget for en sterk satsing på norsk forskning og høyere utdanning og opprettholdt målet om 1 pst. av BNP.

Støre-regjeringens plan har møtt til dels kraftig kritikk – ikke bare fordi den mangler økonomisk opptrappingsplan, men også for å være mindre ambisiøs, mindre miljøvennlig og mer introvert. Det er et paradoks gitt den kritikken regjeringspartiene kom med i behandlingen av den forrige langtidsplanen. Regjeringen møter seg selv i døren her, og dette står igjen som et eksempel på manglende prioritering av dette feltet hos denne regjeringen.

Forstår statsråden kritikken, og kan statsråden stå inne for at denne planen nå vil sikre den langsiktigheten og forutsigbarheten som er intensjonen bak langtidsplanen?

Statsråd Ola Borten Moe [10:44:47]: Jeg deler ikke det bildet som representanten Jønnes prøver å trekke opp. Jeg mener at vi i stor grad er enige om betydningen av å ha en langtidsplan og hvorfor vi behandler den her i Stortinget – nemlig for å trekke opp de langsiktige målsettingene og i og for seg virkemidlene for å nå det som i stor grad er felles mål.

Når det gjelder kritikken som handler om et mindre internasjonalt forskningsmiljø, stiller jeg meg helt uforstående til det. Norske forskningsmiljøer leverer nå bedre enn noensinne i Europa, trekker tilbake og får større tildelinger enn de noensinne har gjort. Det gjør internasjonaliseringen av norsk forskning bedre, ikke dårligere.

Når det gjelder økonomiske opptrappingsplaner og forutsigbarhet, vil jeg veldig sterkt hevde at det er denne regjeringen som står for langsiktighet – i motsetning til den forrige, som kuttet i overføringene til Forskningsrådet for å finansiere sin egen opptrapping av langtidsplanen, med økonomisk kaos som konsekvens.

Kari-Anne Jønnes (H) [10:45:52]: En av de viktigste utfordringene som sektoren har stått overfor, og som lå til grunn for strukturmeldingen, som fikk støtte fra alle partier med unntak av statsrådens, var at vi har for små og fragmenterte fagmiljøer. Vi trenger å utvikle bredde, men også spiss. Det arbeidet har gitt institusjonene et viktig oppdrag i å samle og styrke fagmiljøer av høy kvalitet. I kombinasjon med sterk vekst i FoU-investeringer har det sørget for at Norge er godt over snittet slagkraftig i de europeiske forskningsprogrammene som statsråden viser til. Med en returrate på over 3 pst. i de første utlysningene av Horisont Europa viser norske forskningsmiljøer at de mener alvor når de kommer til å hente hjem en høy andel europeiske forskningsmidler.

Ser statsråden at det vitner om svekking av ambisjonene å fjerne den tydelige målsettingen om å utvikle flere fagmiljøer av fremragende kvalitet, og er statsråden

enig med komiteens medlemmer fra både regjeringspartiene og opposisjonen om at planen burde hatt en klarere ambisjon om internasjonal deltakelse og kvalitet på norske forskningsmiljøer?

Statsråd Ola Borten Moe [10:46:59]: Jeg mener, som jeg sa i mitt forrige svar, at norske forskningsmiljøer leverer svært godt på den internasjonale arenaen. Det er jeg i alle fall veldig, veldig glad for, og det oppfatter jeg at også representanten Jønnes er.

Det er viktig for oss å fortsette å bygge ut og legge til rette for at disse fagmiljøene kan utvikle seg enda mer. Det tror jeg ikke minst vi gjør gjennom en klarere ansvarsdeling i sektoren. En del av konsekvensen ved strukturreformen er at vi nå har fått institusjoner som er store og profesjonelle. Det betyr også at de over tid bør kunne ta på seg enda større oppgaver, ha større autonomi og større mulighet til selv å prioritere innenfor egne rammer det man mener gir best uttelling for samfunnet totalt sett. Oppfølgingen av det kommer jeg til å komme tilbake til Stortinget med fortløpende når det er naturlig, ikke minst gjennom nytt finansieringssystem og de årlige budsjettene.

Så er jeg usikker på hvor representanten Jønnes vil. Jeg mener man her prøver å skape et motsetningsforhold som egentlig ikke eksisterer.

Himanshu Gulati (FrP) [10:48:11]: I dag diskuterer vi LTP-en for forskningsfeltet, og i går la PST fram sin såkalte NTV, Nasjonal trusselvurdering. Der står det bl.a.:

«Norske virksomheter som er ledende innenfor fremvoksende teknologier, forventes å være utsatte etterretningsmål. I tillegg er forskningsfelt ved norske universiteter og høyskoler knyttet til fremvoksende teknologier attraktive mål.»

Vi står i en ny tid, med krig i Europa og sterkt fokus på etterretningstrusselen mot oss. Som statsråden kjenner til, har Fremskrittspartiet tidligere fremmet forslag om formelle samlingspunkter mellom PST, sikkerhetsaktørene og sektoren, og at man skal avslutte forskningssamarbeid med land man ikke har et sikkerhetspolitisk samarbeid med.

Jeg ønsker derfor å stille statsråden spørsmål om han mener man har gjort nok, når man fortsatt har forskningssamarbeid med land som vi ikke har et sikkerhetspolitisk samarbeid med.

Statsråd Ola Borten Moe [10:49:10]: Jeg mener dette er et uhyre viktig tema. Jeg mener også at det er et komplisert tema som fordrer noen refleksjoner, og ikke bare enkle og skjematisk løsnings.

Vi har f.eks. etablert og allerede hatt møter med hele sektoren og sikkerhetsmyndighetene våre. Det kommer vi til å gjenta på fast basis.

Når det gjelder signalet om å avslutte alle former for forskningssamarbeid med land som vi ikke har et sikkerhetspolitisk samarbeid med, vil jeg advare mot en så enkel tilnærming. Verden er større enn Norge, Europa, USA og noen land i Asia. Mange av disse landene er også på noen områder lenger framme enn vi er i Norge, og det kan rett og slett være en gjensidig interesse i å samarbeide. Forskningen bør også i sin natur søke mest mulig kunnskapsutveksling der det er naturlig. Vi er selvsagt nødt til å gjøre det innenfor rammen av det som er våre nasjonale sikkerhetspolitiske interesser, og det jobber vi hardt for å oppnå.

Freddy André Øvstegård (SV) [10:50:27]: Jeg er glad for at komiteen har kommet fram til mange brede enigheter i denne behandlingen, for en så stor sektor som jobber så langsiktig som denne gjør, trenger forutsigbarhet. Et av områdene det er samstemthet om, er å slå tydelig fast at høy utdanningskvalitet skal være et hovedmål for planperioden, bl.a. etter innspill fra studentene, og at dette også bør innebære et særskilt løft for praksisdelen av en del utdanninger. Mange viktige velferdsyrker, som pedagoger og helsepersonell, har mye av utdanningen sin ute i praksis. Det er ressurskrevende, og flere studentgrupper melder om manglende oppfølging i praksis, for få praksisplasser og ikke minst vansker med å samordne utdanningsinstitusjon, praksissted og i mange tilfeller kommuner.

Derfor lurer jeg på hvordan statsråden foreløpig tenker rundt den problemstillingen, og hvordan regjeringen vil følge opp dette ønsket om et praksisløft i planperioden.

Statsråd Ola Borten Moe [10:51:32]: Jeg har aller først lyst til å takke komiteen for spesielt å løfte fram praksisfeltet innenfor høyere utdanning. Jeg er helt enig i at det er avgjørende viktig. Jeg vil i tillegg til det kvalitative perspektivet legge til at vi også har en kvantitativ utfordring, i den forstand at innenfor mange av velferdsyrkene våre er tilgangen på praksisplasser rundt omkring i landet selve flaskehalsen når det gjelder å øke utdanningskapasiteten ytterligere, så dette er vi helt åpenbart nødt til å adressere. Jeg tror ikke regjering og storting klarer det helt alene. Vi er avhengige av å ha et samarbeid med både kommuner, helseforetak og ikke minst private bedrifter.

Regjeringen har satt i gang et arbeid og varslet en profesjonsmelding, som vi vil komme til Stortinget med til neste år. Der vil alle disse spørsmålene bli viet stor oppmerksomhet og være et slags hovedtema for meldingen.

Abid Raja (V) [10:52:46]: Jeg er usikker på om statsråden fra talerstolen ba om kjærlighet på valentinsda-

gen, men det er uansett litt vanskelig å kjenne på kjærlighet til den politikken som statsråden har ført siden han kom i statsrådsstolen. Hvis vi skal holde oss til den saken, har vi foreslått f.eks. at regjeringen bør legge fram en forpliktende økonomisk opptrappingsplan, med tydelige prioriteringer. Akademikerne, som har gjennomgått regjeringens forslag til langtidsplan, kom med en karakteristikk av langtidsplanen i høringen som ble avholdt den 5. januar, og sa at den var «mindre fremragende, mindre miljøvennlig og mer introvert» enn de to forutgående langtidsplanene.

Jeg er usikker på om statsråden føler kjærlighet knyttet til disse karakteristikkene, og om han vil fortelle hvordan han kan leve med at den langtidsplanen han har lagt fram, blir karakterisert på denne måten.

Statsråd Ola Borten Moe [10:53:51]: Jeg er usikker på hvor langt videre jeg skal trekke denne valentinsdagsanalogien fra talerstolen, men hvis det er slik at motsetninger tiltrekker hverandre, kan det være at representanten Raja og jeg ville hatt god nytte av et lite valentinsdagstreff – hvem vet?

Det bildet som representanten Raja prøver å tegne – som egentlig er et sitat fra noe én av høringsinstansene sa – slutter jeg meg på ingen måte til. Norsk forskning er stadig mer internasjonal. Den leverer stadig bedre på stadig flere kvalitative mål, og det er ingenting som tyder på at det skal bli dårligere framover – snarere tvert imot. Denne regjeringen har vist at vi evner å prioritere. Ikke minst gjorde vi det før jul, da vi bevilget 1,64 mrd. kr, i motsetning til opposisjonen. Det er også nominell vekst i våre budsjetter. Det er rett og slett langsiktighet og forutsigbarhet som ligger til grunn for regjeringens arbeid på dette området.

Abid Raja (V) [10:55:01]: Man skal være forsiktig med hva man ber om, så hvis statsråden ber om en date, får han det.

Jeg tenkte jeg skulle ta en replikk på det statsråden sa til representanten Kari-Anne Jønnes tidligere i dag om at statsråden har levert bedre enn den forrige regjeringen på dette. Den forrige regjeringen la fram den første langtidsplanen i 2014 og forpliktet seg på å legge fram en ny – og det er bra at denne regjeringen følger opp det. Men hvis man ser på de langsiktige forpliktelsene som lå i dette, var målsettingen i den første langtidsplanen å bruke 1 pst. av BNP på forskning og utvikling. Under Solberg-regjeringen økte FoU-bevilgningene med 16,3 mrd. kr, som er en realvekst på 28 pst. – og de leverte jevnt over mer enn 1 pst. av BNP i budsjettene. Det er det statsråden skal måles mot. Jeg tror at statsråden her i Stortinget må kunne klare å innrømme at den langtidsplanen han selv har vært med på å legge fram, ikke når opp til det målet som den forrige regjeringen satte seg.

Statsråd Ola Borten Moe [10:56:09]: Hvis det er sånn at Raja har invitert meg på date, slår jeg rett og slett til på det. Det kan bli veldig hyggelig. – Hvem vet?

Til planen og de økonomiske opptrappingene: Denne planen slår fast det som har vært et felles mål for hele Stortinget – 1 pst. av BNP skal gå til forsknings- og utviklingsarbeid. Det ligger fast. Hvis man ser på det som skjedde i fjor, er det slik at når man skreller vekk Høyres og opposisjonens ABE-kutt, er bevilgningene fra regjeringen høyere. I tillegg ryddet vi opp i det som var den forrige regjeringens økonomiske misere, der man finansierte opptrappingen av langtidsplanen med engangskutt i Forskningsrådet. Man tok altså penger fra forskningen for å finansiere egne satsinger på forskning og framstilte det som en økning i bevilgningene. Den typen prokuratorknep kommer ikke denne regjeringen til å holde på med. Vi er tvert imot opptatt av at det skal være langsiktig og forutsigbart, og mener det er det beste vilkåret vi kan gi norsk forskning.

Jeg tror også at vi har en felles utfordring med å utløse enda mer aktivitet fra det private næringslivet. Det vil vi komme tilbake til.

Presidenten [10:57:15]: Replikkordskiftet er omme.

De talerne som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Ramani Nordli (A) [10:57:37]: Jeg skal prate om et tema i planen som har vekket et stort engasjement i meg personlig. Det gjør meg utrolig lykkelig å lese langtidsplanen for forskning og høyere utdanning som er lagt fram for oss i dag, siden den tar opp et viktig tema som angår 50 pst. av befolkningen vår, nemlig kvinnehelse. I den siste tiden har det vært mye om kvinnehelse oppe i media, og jeg synes det er viktig at vi bemerker det fra denne talerstolen.

Som kvinne selv synes jeg det er gledelig å vite at regjeringen vår nå skal sette søkelyset på forskning som omhandler kvinners helse. For det er ikke til å stikke under stol at det er forskjell på menns og kvinners helse, og at det finnes sykdommer som kun rammer menn, og som kun kan ramme kvinner.

Det er også viktig framover å huske at sykdommer som kan ramme begge kjønn, kan ha ulike symptomer, f.eks. hjerteinfarkt. Som kommende sykepleier og kvinne synes jeg det er gledelig at det satses på forskning innenfor kvinnehelse, for dette er noe som vil gi oss en kunnskapsbasert folkehelse, som vil føre til at vi vil få en god folkehelse uavhengig av kjønn i Norge, og det vil bidra til at vi får en bærekraftig samfunnsutvikling de neste årene.

Jeg vil også bemerke at 2. mars vil Kvinnehelseutvalget komme med sin utredning, og det vil fortelle oss hvor skoen trykker mest innenfor kvinnehelse. Det vil gi

oss et bilde av hvor behovene for forskning er størst, og hvordan vi kan tette disse hullene fortest mulig.

Jeg gleder meg til at denne langtidsplanen for forskning og høyere utdanning blir et faktum, og at vi får satt i gang med tiltakene som regjeringen kommer med.

Aud Hove (Sp) [10:59:39]: Som det står i meldinga, er dei store samfunnsutfordringane vi står overfor, både globale og sektorovergripande, men samtidig er dei lokalt forankra. Eitt av dei tre overordna måla er miljømessig, sosial og økonomisk berekraft. Når det gjeld sosial berekraft, ser vi at i ein del andre land kan urettferd og utanforskap, regionale motsetningar og spenningar mellom by og land føre til polarisering og sosiale oppløysingstendensar. Politisk ustabilitet på si side gjer det vanskelegare å nå målet om miljømessig berekraft, og skal vi sikre oss at vi ikkje går i den retninga i Noreg, er det avgjerande å ha både høg kvalitet og tilgjengelegheit i forskning og høgare utdanning.

I mitt innlegg vil eg peike spesielt på regionale forskingsfond, som kan vere det fyrste steget til seinare framifrå forskning. For å lykkast med å løyse dei store samfunnsutfordringane er det behov for å utløyse forskning og utvikling i alle delar av landet og i eit mangfald av verksemdar, både offentleg og privat. Og for å lykkast i å heve forskingsinnsatsen i næringslivet i den storleiken som ligg i 3-prosentmålet, må små og mellomstore bedrifter inkluderast. Der dei store verksemdene allereie har ressursar, tradisjon og organisasjon for FoU-verksemd, manglar dette i store delar av næringslivet. Også små bedrifter sit med store idear, og små midlar gjennom regionale forskingsfond kan utløyse store forskingsgevinstar og vidare næringsutvikling.

Utdanning, forskning og innovasjon – og samspelet mellom desse – er avgjerande for å auke innovasjonskrafta, stein på stein, lag på lag. Då må vi stimulere til auka forskning lokalt og regionalt for å nå målet om at Noreg skal vere eit av dei mest innovative landa i Europa. Vi treng å breie laget, finne og støtte dei gode prosjekta, som f.eks. Norske Moseprodukter i Rendalen, som no har gjort at reinlav prydar veggjar og kunst frå Dubai via Italia til New York, eller f.eks. Cryogenetics AS, som er ei bedrift som har utvikla ein verdsleiarande metode for djupfrysing i flytande nitrogen av mjølke frå fleire fiskeartar. Teknologien er utvikla på Hamar og har fått støtte frå det regionale forskingsfondet i Innlandet ved fleire tilfelle.

Det er viktig at heile breidda i norsk næringsliv får høve til å ta del i forskning og utvikling, og då er ofte det å få støtte frå det regionale forskingsfondet det utløysande for vidare forskning. Det er eit svært viktig steg i forskningstrappa.

Fylkeskommunen skal mobilisere, koordinere og ta initiativ til ei god samfunnsutvikling. Og i den grøne omstillinga og i møte med klima-, miljø- og energiutfordringane må vi finne, støtte og utvikle, både i offentlig sektor og i det private næringslivet, både etablerte og nye bedrifter.

Sigurd Myrvoll (A) [11:02:58]: Å gi samfunnet de beste forutsetninger for å kunne utvikle seg i årene framover er noe av det viktigste vi kan gjøre. For å få dette til vil den framlagte planen for høyere utdanning og forskning bli viktig. Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning vil legge premissene for at vi i Norge i årene framover skal kunne oppnå god kompetanse innenfor de overordnede målene regjeringen har pekt på, samt samfunnets behov.

Ethvert samfunn må ha verdiskaping. I vårt tilfelle skal vi i årene framover løse komplekse utfordringer: Vi skal gjennomføre grønn omstilling, vi skal styrke konkurransekraften og innovasjonsevnen, vi skal tenke miljø samt sosial og økonomisk bærekraft innenfor flere ulike tematiske prioriteringer.

Høy kvalitet i utdanning og forskning er en forutsetning for at vi skal oppnå målene våre, samt at vi skal kunne ha velfungerende arbeidsliv og næringsliv og fortsatt stabil utvikling av det norske velferdssamfunnet. Dimensjoneringen av høyere utdanning skal møte både samfunnets kompetansebehov og ønskene til den som søker utdanning. I tillegg må utdanningsinstitusjonene i større grad enn tidligere innrette tilbudet slik at befolkningen kan både oppdatere og fylle på sin kompetanse.

Skal vi kunne utvikle nye næringer som bl.a. havvind, hydrogen og CO₂-håndtering, må det både forskning og utdanning til, men vi må også videreutvikle eksisterende kompetanse og teknologi fra de etablerte næringene. Den framlagte langtidsplanen vil bli et viktig verktøy for å oppnå disse målene.

Norge skal i årene framover også ha et høyt nivå på bevilgningen til forskning og høyere utdanning, og den framlagte planen vil tjene som et overordnet veikart for den samlede forskningsinnsatsen. Langtidsplanen vil således også være et styringsdokument som koordinerer politikken på tvers av sektorer og dermed også bidrar til langsiktighet og forutsigbarhet.

Langtidsplanen skal også bidra til at Norge skal kunne møte framtidens behov for velferds- og helseteknologi, og med tanke på den demografiske utviklingen vil slik teknologi være avgjørende for at vi som nasjon skal kunne gi gode helsetjenester i framtiden. Vi må derfor satse på innovasjon, teknologi og nødvendig utvikling innenfor helsefeltet. Forskning innenfor helsefeltet vil bli svært viktig i årene som kommer.

Den framlagte langtidsplanen er revidert med tanke på både de politiske prioriteringene og de samfunnsmessige endringene vi ser i samfunnet, og den vil således være et godt verktøy for samfunnets behov for høyere utdanning og forskning i årene framover.

Kari-Anne Jønnes (H) [11:06:10]: Det er bra at regjeringen har fulgt opp intensjonen om målrettede samfunnsoppdrag. Langtidsplanen burde på flere områder lagt sterkere vekt på grønn omstilling, og vi ønsker derfor å utvide samfunnsoppdraget slik at det omfatter sterke drivere for omstilling og grønn vekst, noe som er helt nødvendig for å løse utfordringene vi som samfunn står overfor.

Høyre foreslår sammen med Fremskrittspartiet, Rødt og Venstre å utvide regjeringens foreslåtte samfunnsoppdrag fra kun å gjelde bærekraftig før til å bli et målrettet samfunnsoppdrag for «Grønn omstilling og vekst».

Bærekraftig før er et nødvendig og spennende oppdrag som vi viderefører og videreutvikler som en del av et større oppdrag. Et samfunnsoppdrag for «Grønn omstilling og vekst» må etter vår mening i tillegg til bærekraftig dyrefør til blå og grønn sektor inkludere fornybar energi og digitalisering.

Ved å samle målrettede satsinger innen digitalisering, fornybar energi og bærekraftig før vil samfunnsoppdraget ta opp i seg flere av Norges største utfordringer som i regjeringens forslag til langtidsplan ikke er godt nok ivare tatt – noe flere høringsuttalelser tydelig påpeker. Det oppleves som om regjeringen ikke ser at digitalisering er et verktøy for å nå de målene. Den doble omstillingen er ikke ivare tatt i forslaget.

Mer fornybar energi og digitalisering er helt nødvendig for å nå målet om grønn vekst og omstilling. Dette vil også aktivere en større bredde av forskningsmiljøer enn det bærekraftig før vil. Derfor mener vi at dette hører naturlig hjemme i et slikt oppdrag.

Etablering av store samfunnsoppdrag på nasjonalt nivå vil kreve økt risikovillighet og tverrpolitisk samarbeidsvilje. Ved å utvide samfunnsoppdraget utfordrer vi sektorprinsippet i større grad og sørger for at flere departement forpliktes til å se på samarbeid og nye synergier mellom friske investeringer, eksisterende midler og virkemiddelapparatet.

Nettopp det å utfordre sektorprinsippet er nødvendig for å få til omstillingen av Norge i det tempoet som er ønskelig. Innretningen på samfunnsoppdrag må legge til rette for å bruke hele kunnskaps- og forskningssystemet på alle nivåer, i både privat sektor, offentlig forvaltning, forskningsinstitutter, universiteter og høyskoler.

Klima-, energi- og naturkrisene kan kun løses om man har en samlet tilnærming. Vårt forslag til sam-

funnsoppdrag er et kinderegg: Det krever økt forskning på klima og miljø, det må igangsettes tiltak og utlysninger som styrker kunnskapsutviklingen innen digitalisering, og det vil utløse store muligheter for bioøkonomi og agriteknæringen. Stort bedre kan det vel ikke bli, og det er nettopp det vi trenger.

Elise Waagen (A) [11:09:21]: «Hvis jeg har sett lenger, er det fordi jeg har stått på skuldrene til kjempene», skrev Isaac Newton. Kjempene som Newton refererer til, er summen av eksisterende kunnskap som gjør det mulig å gjøre historiske framskritt. Målet med forskningspolitikken er å bygge nettopp denne solide grunnmuren med kunnskap, slik at vi i framtiden kan finne svar på spørsmål vi enda ikke har stilt.

Fra Arbeiderpartiets side er vi opptatt av å gi gode og forutsigbare rammevilkår for forskningen. Kunnskap er vår viktigste nasjonale kapital og er grunnlaget for vår felles velferd, vekst og verdiskaping. Det er med kunnskap vi kan møte de store samfunnsutfordringene, videreutvikle velferdsstaten, skape bærekraftige arbeidsplasser og utvikle nye næringer.

Jeg tror vi alle har et ønske om at den makroøkonomiske situasjonen skulle vært annerledes og ga et større økonomisk handlingsrom. På tross av den krevende budsjettsituasjonen har regjeringen prioritert å opprettholde et høyt nivå på bevilgningene til forskning og innovasjon. Bevilgningene legger nettopp til rette for langsiktig konkurransekraft og omstillingsevne og stimulerer til vekst.

Hvis vi skal fortsette analogien om valentinsdagen: Når jeg hører representanten Abid Raja fortelle om en skuffelse knyttet til regjeringens manglende satsing på grunnleggende forskning, er det kanskje betimelig å spørre om kjærlighet gjør blind – kjærlighet til den tidligere regjeringen. For det er verdt å minne om at det er nettopp denne regjeringen som har ryddet opp i rotet fra den forrige regjeringen i Forskningsrådet. Før jul fikk vi på plass viktige 1,64 mrd. kr som satte punktum for rotet, og som gjorde at vi fikk på plass den forutsigbarheten man trengte for grunnleggende forskning. Kritikken fra representanten Raja faller på sin egen urimelighet.

Gjennom regjeringsplattformen har vi satt høye ambisjoner for forskning og utdanning. Vi skal være med og styrke forskningen, og vi skal opprettholde trykket. Det er nettopp det vi gjør med denne langtidsplanen. Det er en rød tråd fra langtidsplanen til utsynsmeldingen og til den varslede meldingen om profesjonsutdanninger. Rammevilkårene er viktige, men det er totalen som avgjør.

Når vi nå skal legge til rette for de kjempene som Isaac Newton så varmt snakket om, er jeg glad for at det er bred politisk enighet om det aller, aller meste.

Cato Brunvand Ellingsen (SV) [11:12:40]: Rett før jul ble bl.a. Mikkel Borge Heir, Lars-Jacob Lundh, Ivar Restrup og Angela Lindstad historiske. De gjennomførte landets første høyskoleeksamen for personer med utviklingshemning. VID Vitenskapelige høyskole skriver på egne nettsider at det var et stolt øyeblikk for både studenter og ansatte. Dette er også et stolt øyeblikk for utdannings- og forskningsnasjonen Norge – intet mindre.

Fram til de siste årene har personer med kognitiv funksjonsnedsettelse aktivt blitt holdt utenfor høyere utdanning, aktivt holdt utenfor kvalitativ god skolegang med annet mål enn uføretrygd, aktivt holdt utenfor av deler av academia som ikke har troen på at folk med utviklingshemning har noe der å gjøre, og aktivt holdt utenfor av politikken, som ikke har sørget for finansieringssystemer som åpner opp og inkluderer. Selvsagt har forskning og høyere utdanning behov for studenter, forskere og utdannere med utviklingshemning. Særlig har forskning og utdanning med fokus på menneskerettigheter, helse og velferdstjenester i overraskende stor grad bestått av folk uten personlig erfaring med diskriminering og med tjenester.

De siste årene har det skjedd en liten revolusjon på feltet, med prosjektet til VID som siste tilskudd. Ole Magnus Oterhals har også utviklingshemning og har drevet med medforskning og undervisning i over ti år. De siste årene har flere titalls personer med utviklingshemning utviklet og tatt forskerkurs og er klare for å bidra til fagutvikling over hele landet. Dette er først og fremst takket være noen strålende, flinke, innovative fagfolk og forskere tilknyttet nettverk for inkluderende forskning,

Jeg vil benytte anledningen til å gi honnør til komiteen, som i sine merknader samlet har understreket at universell utforming og inkluderende forskning og høyere utdanning er viktige demokratiske satsingsområder, og langtidsplanen bør følges opp gjennom å inkludere flere personer med nedsatt funksjonsevne i forskning og høyere utdanning.

De siste årene har både forskning, offentlige utvalg og skiftende politikere slått fast at menneskerettighetene til utviklingshemmede blir brutt på de fleste livsområder hver dag. Mange har etterlyst en sterkere satsing på kompetanse, også på menneskerettigheter. Det er svært viktig at regjeringen har varslet en melding til Stortinget om profesjonsutdanninger. Det mangler over 20 000 vernepleiere i landet. Dette handler ikke om bare å styrke tjenestene – dette handler om å styrke menneskerettighetene, for forskning og høyere utdanning handler nettopp om menneskerettigheter.

Maren Grøthe (Sp) [11:15:45]: Jeg kan forstå at opposisjonen har behov for å pirke på enkelte elementer i innstillingen, både her i stortingssalen og i innstillingen, men jeg opplever det som en noe konstruert kritikk når meldingen i seg selv og ikke minst flertallets politikk, slik den er formulert i innstillingen, er både ambisiøs og tydelig. Den er tydelig og ambisiøs på forskning og utdanning av høy kvalitet, som statsråden redegjorde så godt for her. Jeg må også si at jeg er grunnleggende uenig i den motsetningen Høyre prøver å dra opp mellom distriktpolitikk og kunnskapspolitikk, når realiteten er at dette må gå hånd i hånd dersom vi skal greie å nå de langsiktige målene og prioriteringene vi har i langtidsplanen knyttet til både helse, beredskap og til å ta tak i de demografiske utfordringene vi står overfor.

Jeg registrerer også at man lener seg på én enkel høringsinstans når man sier at planen er mer introvert, uten å komme med et eneste eksempel i denne salen på hva som kunne ha vært bedre. Planen er god på internasjonalisering, og det er bra, fordi det er viktig.

Høyre og Venstre drar også opp en diskusjon knyttet til samfunnsoppdragene og hva de skal inneholde. Venstre mener bærekraftig før er et for smalt tema. Jeg mener det vitner om en manglende forståelse både for hva som ligger i bærekraftig før og ikke minst for hva et målrettet samfunnsoppdrag skal være. Poenget med et samfunnsoppdrag er jo at man skal kunne samle seg om å løse én konkret problemstilling. Der er bærekraftig før viktig, fordi det også er en del av det å kunne løse klimautfordringene totalt sett.

Alt dette er godt svart ut i innstillingen, men det er likevel fristende å minne om at det er fint å etterspørre opptrappingsplaner her i salen i dag, men at det må gjenspeiles i både alternative budsjetter og prioriteringer framover, så jeg ser fram til å se det.

Regjeringen har store ambisjoner på vegne av norsk forskning og høyere utdanning. Kunnskap er nøkkelen til samfunnsutviklingen vi står overfor. Da trenger vi også kunnskapsbaserte debatter her i Stortinget.

Freddy André Øvstegård (SV) [11:18:11]: Jeg er veldig glad for at vi i behandlingen av denne saken har utvidet dette og kommet fram til flere samfunnsoppdrag, særlig for å møte utfordringene innenfor grønn omstilling, verdiskaping og velferd.

Hvorfor valgte SV som vi gjorde, å utvikle et alternativt opplegg, et nytt samfunnsoppdrag, på venstresiden istedenfor å gå inn på høyresidens forslag i komiteen? Jo, det er fordi vårt forslag, som i dag får flertall, både er bedre og vil komme raskere. Det er bedre fordi det er et tredje samfunnsoppdrag i stedet for å begynne å flikke på, endre og utvide et av de to eksisterende oppdragene.

Det er mer ambisiøst, med andre ord. Det er bedre fordi det er det første i en rekke av nye samfunnsoppdrag. Sirkulær økonomi skal være et som settes i gang umiddelbart, og så vil det komme flere oppdrag som handler om grønn omstilling. Det er også mer ambisiøst i omfang enn høyresidens forslag. Og det er bedre fordi det er tydeligere om velferd og arbeidsliv. Hvis noen har fulgt med på hva SV har pleid å være opptatt av de siste årene, er dette det vi kaller et rettferdig grønt skifte. Der synes vi det er bedre å bli enige på venstresiden om et samfunnsoppdrag som både skal kutte utslipp, bygge arbeidsplasser, sikre velferd, holde forskjellene nede og fellesskapet sterkt i tiden som kommer. Da bør det ikke være overraskende at SV valgte som vi gjorde.

Dette er ikke bare bedre, det kommer også raskere. I opplegget med et tredje samfunnsoppdrag, som får flertall, er det et stramt opplegg. Arbeidet med dette skal startes umiddelbart, og det skal aller helst gjennomføres samtidig som de to allerede igangsatte oppdragene. Med andre ord – og det er helt komisk – vil det komme før høyresidens forslag, og så står representanten Raja, som nå har forlatt salen, og sier at det vil være en forsinkelse. Det er noe med å bruke denne talerstolen i en debatt som handler om kunnskap, til å komme med direkte feilinformasjon, noe som jeg synes kler en så viktig debatt dårlig.

Men i anledning kjærlighetens dag er SV full av kjærlighet fordi vi i stor grad er blitt enige om brede løsninger i denne komiteen for en både grønnere og mer forpliktende langtidsplan. Det var SVs mål, og det bør være tydelig for alle som har sett hva SV har vært opptatt av i de siste årene, hvorfor vi valgte det samfunnsoppdraget som vi gjorde, og sikret flertall for en betydelig utvidelse og forsterking av den grønne profilen i denne planen.

Aud Hove (Sp) [11:21:20]: Eg vil òg slå eit slag for samfunnsoppdrag om berekraftig før. Det er bra for auka sjølvforsyning, for bioøkonomi, for sirkulærøkonomi og ikkje minst for klima og miljø. Så blir utfordringa å finne ut kva som eigentleg er berekraftig.

Det har vore gjort mykje bra med norsk førproduksjon, og det kan gjerast mykje bra – og betre – òg i framtida. Innovasjon og tradisjon er ein inngang: å ta med det som er bra frå fortida inn i framtida. Men vi har vore så opptekne av å effektivisere og rasjonalisere at det har gått ut over berekrafta, og vi har kanskje i same slengen kasta over bord – bokstaveleg talt – ting som har fungert.

Eit eksempel på det er Ottadalen Mølle, som ligg øvst i Gudbrandsdalen, som produserer lokalt kraftfør, og som i mange år brukte fiskeavfall frå Vestlandet som protein i sin produksjon. Dette var bra både for mjølkeproduksjonen og fruktbarheita – til dyret, vel å merke. Ein fekk nytta ein avfallsressurs, og det var ei kortreist rå-

vare frå Måløy på kysten til kraftfôrproduksjon i fjellbygda Lom. Gardbrukarane på Vestlandet fekk så kjøpt attende kraftfôr med høg kvalitet – ei sirkulær verdikjede frå fjord til fjell, mellom bonden og fiskaren. Dette blei det slutt på då EU bestemte at det ikkje lenger skulle vere lov, av grunnar eg ikkje går inn på her. Vi kjenner òg historia om soyabønner frå Brasil.

Poenget mitt er at dette må kunne løysast saman med anna forskning, som f.eks. på algeproduksjon, bruk av tre eller andre proteinkjelder som kan erstatte soyaen frå Brasil. Det vil gjere oss mindre sårbare for globale hendingar og meir berekraftige.

Vi må både vere jordnære og konkrete, og vi må kunne sveve høgt med store mål innanfor forskinga: lokale løysingar med lokal, regional og nasjonal forskning som byggjer opp framtidens berekraftige fôr, slik at du og eg skal ha mat på bordet. Det er bra.

Presidenten [11:23:35]: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2.

Stortinget tar da pause frem til votering kl. 15.

Stortinget tok pause i forhandlingene kl. 11.24.

Stortinget gjenopptok forhandlingene kl. 15.02.

President: Svein Harberg

Presidenten [15:02:22]: Fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe foreligger søknader om permisjon etter Stortingets forretningsorden § 5 annet punktum for representantene Ragnhild Male *Hartviksen* og Trine Lise *Sundnes* fra 14. februar kl. 15 og inntil videre.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:

For Akershus: Anita *Patel*

For Oslo: Agnes Nærland *Viljugrein*

Presidenten [15:02:49]: Anita Patel og Agnes Nærland Viljugrein er til stede og vil ta sete.

Votering

Presidenten [15:03:00]: Stortinget er da klar til å gå til votering over sakene på dagens kart.

Votering i sak nr. 1, debattert 14. februar 2023

Innstilling fra Stortingets presidentskap om regulering av lønnen for Høyesteretts medlemmer (Innst. 166 S (2022–2023))

Presidentskapet hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende:

vedtak:

Med virkning fra 1. oktober 2022 fastsettes lønnen for Høyesterettsdommere slik:

Høyesterettsjustitiarius kr 2 355 900

Høyesterettsdommer kr 2 032 000

Presidenten: Rødt har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Presidentskapets innstilling ble vedtatt med 94 mot 5 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.03.33)

Votering i sak nr. 2, debattert 14. februar 2023

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2023–2032 (Innst. 170 S (2022–2023), jf. Meld. St. 5 (2022–2023))

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 18 forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Kari-Anne Jønnes på vegne av Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt og Venstre
- forslag nr. 2, fra Kari-Anne Jønnes på vegne av Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre
- forslag nr. 3, fra Kari-Anne Jønnes på vegne av Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre
- forslagene nr. 4–9, fra Kari-Anne Jønnes på vegne av Høyre og Venstre
- forslag nr. 10, fra Freddy André Øvstegård på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Rødt
- forslagene nr. 11–14, fra Freddy André Øvstegård på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Venstre
- forslagene nr. 15–18, fra Himanshu Gulati på vegne av Fremskrittspartiet

Det votes over forslagene nr. 15, 16 og 18, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om at det i oppfølgingen av Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2023–2032 settes i verk tiltak for å bruke forskning og høyere utdanning til å fremme konkurransedyktige næringer i hele landet.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om at det i oppfølgingen av Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2023–2032 settes i verk tiltak for å bruke forskning til å legge til rette for økt verdiskaping og flere arbeidsplasser.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å øke satsingen på forskning som kan bidra til å utvikle og legge til rette for petroleumsvirksomhet i Norge.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 86 mot 14 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.04.36)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 17, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å legge til rette for og satse på forskning på kjernekraft.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 85 mot 16 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.04.54)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 11 og 12, fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre.

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gå i dialog med de andre nordiske landene om et felles opptakssystem for universiteter og høyskoler i Norden.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede en ordning med forskervisum for å gi flere forskere mulighet til å arbeide i Norge.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre ble med 86 mot 15 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.05.13)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 13 og 14, fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre.

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gå gjennom regelverket med sikte på å gjøre det enklere for utenland-

ske studenter å bli værende i arbeid i Norge etter endt studium.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gå gjennom regelverket med sikte på å gjøre det enklere for utenlandske studenter som tar en hel grad i Norge, å dra på kortere utvekslingsopphold.»

Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre ble med 85 mot 16 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.05.32)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 10, fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen, som del av satsingen på forskning og utdanning innen helse, om å særlig prioritere profesjonsfag som er viktige for personellutfordringene i helse- og omsorgstjenestene, særlig innenfor psykisk helse og rus og avansert klinisk allmennsykepleier- (AKS) og jordmorutdanning.»

Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt ble med 85 mot 16 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.05.51)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 4–6, 8 og 9, fra Høyre og Venstre.

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en forpliktende økonomisk opptrappingsplan for finansiering av langtidsplanen for forskning og høyere utdanning 2023–2032 med tydelige prioriteringer i forbindelse med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett våren 2023.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å videreføre målet om å utvikle fagmiljøer av fremragende kvalitet i Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning 2023–2032.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å stille krav om samarbeid i næringsrettet forskning finansiert av det offentlige der det er relevant, med sikte på å styrke effekten og spredningen av forskningen for større deler av næringslivet og samfunnet for øvrig.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i forbindelse med statsbudsjettet for 2024 med en forutsigbar og tilstrekkelig ramme for Retur-EU.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen følge opp Meld. St. 7 (2020–2021) En verden av muligheter – Internasjonal studentmobilitet i høyere utdanning, og komme tilbake til Stortinget med konkrete forslag til tiltak for økt internasjonalisering av, og i, høyere utdanning og forskning.»

Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Høyre og Venstre ble med 73 mot 28 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.06.11)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 7, fra Høyre og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen følge opp arbeidet med akademisk ytringsfrihet i utviklingsavtalene med de offentlige universitetene og høyskolene.»

Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre og Venstre ble med 72 mot 29 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.06.30)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 3, fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen videreføre og styrke SFU-ordningen for å sikre tilgang til utdanning av høy kvalitet i hele landet.»

Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre ble med 60 mot 40 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.06.49)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 2, fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at Norges forskningsråd får ansvar for å følge opp Klimakur 2030 og andre relevante vedtatte planer for utslippskutt og omstilling, blant annet ved å identifisere om-

råder der norsk forskning kan bidra til å redusere utslipp av klimagasser.»

Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre ble med 60 mot 41 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.07.10)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 1, fra Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen endre det målrettede samfunnsoppdraget om bærekraftig før til «Grønn omstilling og vekst». Det målrettede samfunnsoppdraget må inkludere fornybar energi, digitalisering og bærekraftig dyrefør til blå og grønn sektor.»

Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt og Venstre ble med 56 mot 45 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.07.28)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

I

Stortinget ber regjeringen, i arbeidet med en stortingsmelding om fagskoler, legge fram en plan for videreutviklingen av den høyere yrkesfaglige utdanningen som blant annet drøfter finansiering, studiepoengsystem, kapasitet og akkreditering.

II

Meld. St. 5 (2022–2023) – Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2023–2032 – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Sak nr. 3 [15:07:44]

Referat

1. (209) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bård Hoksrud, Morten Wold, Gisle Meininger Saudland, Dagfinn Henrik Olsen, Erlend Wiborg og

- Bengt Rune Strifeldt om en fleksibel sykepengeordning for kreftpasienter og andre i lengre behandling (Dokument 8:131 S (2022–2023))
Enst.: Sendes arbeids- og sosialkomiteen.
2. (210) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Nikolai Astrup, Bård Ludvig Thorheim, Turid Kristensen, Anna Molberg, Mathilde Tybring-Gjedde og Ove Trellevik om mer kunnskap om behovet for kjernekraft i Norge (Dokument 8:129 S (2022–2023))
3. (211) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken og Birgit Oline Kjerstad om å stenge Barentshavet for ytterligere olje- og gassvirksomhet (Dokument 8:130 S (2022–2023))
Enst.: Nr. 2 og 3 sendes energi- og miljøkomiteen.
4. (212) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Olaug Vervik Bollestad, Dag-Inge Ulstein og Kjell Ingolf Ropstad om et landsomfattende tilsyn med norsk eldreomsorg og tiltak for å forbedre situasjonen raskt (Dokument 8:127 S (2022–2023))
Enst.: Sendes helse- og omsorgskomiteen.
5. (213) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kjell Ingolf Ropstad, Dag-Inge Ulstein og Olaug Vervik Bollestad om å forlenge strømstøtten til landbruket ut året (Dokument 8:125 S (2022–2023))
Enst.: Sendes næringskomiteen.
6. (214) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Frank Edvard Sve, Sylvi Listhaug og Morten Stordalen om å prioritere E39 Veibust–Blindheim–Breivika (Dokument 8:126 S (2022–2023))
Enst.: Sendes transport- og kommunikasjonskomiteen.
7. (215) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bjørnar Moxnes, Geir Jørgensen og Naomi Wessel om å sikre helikopterstøtte til Hæren i 2023 og bevare kompetansemiljøet på Bardufoss (Dokument 8:128 S (2022–2023))
Enst.: Sendes utenriks- og forsvarskomiteen.

Presidenten [15:08:13]: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Så synes ikke, og møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 15.09.

